

БАШТАЛГЫЧ МАТЕМАТИКАДА КОМПЬЮТЕРДИК ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ КОЛДОНУП ПРЕДМЕТТЕР АРАЛЫК БАЙЛАНЫШТЫ ИШКЕ АШЫРУУ

Макалада башталгыч класстардын математикасында компьютердик технологияларды колдонуу менен предметтер аралык байланышты ишке ашыруу маселелери каралат. Математика сабагында башка предметтер аралык байланышты ишке ашыруу менен окуучулардын дүйнө таанымын кеңейтип, билимдерди системалаштырууга болот.

В статье рассматривается задачи реализация межпредметных связей с использованием компьютерных технологий в математике начальных классов. Реализация межпредметных связей на уроках математики у учащихся формируется познавательной интерес и систематизируется знания.

The article discusses the problem of implementation of inter-subject relationship with the use of computer technology in primary school mathematics. Realization of intersubject communications on mathematics lessons students formed the cognitive interest and systematized knowledge.

Ачыктык сөздөр: маалыматтык технологиялар, предметтер аралык байланыш, модернизация, компьютер, мультимедиялык презентациялар.

Адамдын жалпы орто билим алуусуна, билимдүү, толук кандуу инсан болуусуна керектүү алгачкы фундамент башталгыч мектепте түптөлөт. Ошондуктан акыркы жаңы методикалык жетишкендиктерге таянып, окуучулардын улуттук жана жаш өзгөчөлүктөрүн, ошондой эле аларды курчаган чөйрөсүн эске алуу менен математикалык материалдардын аларга жеткиликтүү болуусун камсыз кылуу жана окуучулардын өз алдынча таанып-билүү иш-аракетин калыптандырууга багыттоо талабы коюлууда.

Башталгыч мектептин жада калса мектепке чейинки балдардын компьютерге болгон кызыгуусу пайда болуп, компьютердик оюндар менен ойноо көндүмдөрү кандайдыр бир деңгээлде калыптана баштагандыгы жана заманбап технологияларды тез эле өздөштүрүүсү баарыбызга белгилүү. Балдардын талабын канааттандыруу үчүн, учурда мектепте иштеген мугалим балдардын дүйнө таанымын байытуу, көп маалыматтын ичинен эң керектүүсүн алуу, сабактарына компьютердик технологияларды максаттуу жана системалуу колдонуу зарылчылыгы пайда болду.

Улуу гуманист-педагог В. А. Сухомлинский мугалимге төмөнкүдөй мүнөздөмө берген жана ал эч качан актуалдуулугун жоготпойт.

- “Жакшы мугалим окуткан предметин жакшы билет, сүйөт, анын негизин түзгөн илимдин өнүгүүсүндөгү алдыңкы чекти, жаңы ачылыштарды да билет, анын үстүнө ал илимий ишке да кайдигер эмес. Канчалык билими терең, көз карашы кең, илимий кызыгуусу ар тараптуу болсо, мугалим ошончолук окутуучу да, тарбиячы да боло алат”.

Келечекте эл күткөн мугалимди дардоо үчүн жогорку окуу жайлар келечектүү жаңы мектептин идеяларына сугарылган, өз алдынча чыгармачылык менен иштей ала турган адистерди чыгарууга тийиш. Болочок мугалимди тийиштүү билим, ык, машыгуулар менен гана куралдандырып тим болбостон, окуу жайлар аны өз билимин өркүндөтүп туруу ыгына да ээ кылып чыгаруусу зарыл. Анткени, ал мектепке барып мугалим болуп иштегенде окуучулардагы шык, талантты өстүрө алууга тийиш [4].

Маалыматтык коомдо фундаменталдуу ачылыштардын жана жаңы технологиялардын тынымсыз өнүгүүсү, ойлоонун жаңыча стилин калыптандыруунун зарылдыгын жаратууда.

Математика сабагында предметтер аралык байланышты ишке ашыруу окутуу жана тарбиялоо процессине комплекстүү мамиле кылуунун негизги шарты болуп саналат.

Башталгыч класстарда көпчүлүк предметтерди (математика, мекен таануу, музыка, сүрөт, дене тарбия) бир мугалим окуткандыктан ар бир предметтин спецификалык өзгөчөлүгүн эске алып, компьютердик технологияны кайсы предметке, кантип колдонуу керектигин алдын ала пландаштыруусу маанилүү.

Кенже мектеп окуучулары жогорку класстарга караганда жаңы технологияларды тез өздөштүрүшөт. Компьютердик оюндарга болгон кызыгуулары абдан жогору. Учурда билим берүү процессин өнүктүрүү жана профилдик окутууну киргизүү үчүн мектеп программасынын кээ бир предметтерин тереңдетип окутуу сунушталууда.

Ушундай шартта окуу процессин модернизациялоонун каражаты катары компьютердин ролу кескин түрдө жогорулап жатат. Анткени, маалымат технологияларын окутуу процессине жайылтуу жана аларды окутуунун традициялык методдору менен биргеликте колдонуу окуучунун дүйнө таанымын кеңейтип, өзгөрүп жаткан окутуунун формаларына, окуу материалын өркүндөтүлгөн формада кабыл алууга, предметтер аралык байланышты өз алдынча издөөгө даярдайт [2].

Башталгыч класстарда математиканы турмуштук мисал-маселелер жана башка предметтер менен байланыштырып окутуу, окуучулардын алгачкы илимий дүйнөгө болгон көз карашын калыптандырууга жана алардын ар тараптан - патриоттук, мекенин сүйүү, жер таануу, өз алдынчалуулук сыяктуу сезимдерин ойготууга өбөлгө түзөт.

Азыркы шартта окуучулардын өнүккөн деңгээлдеги таанып билүүчүлүгү математиканы окуу процесси аркылуу жана башка предметтерди окуу аркылуу ишке ашырылат. Ар бир математикалык маселе окутуунун конкреттүү максатына багытталат, бирок ар кандай маселени чыгаруунун негизги максаты окуучунун математикалык жана чыгармачылык ойлоосун өстүрүү, математикага болгон кызыгуусун арттыруу болуп саналат.

Ар бир математика сабагында окуучулар маселе-мисал чыгарып жатып бизди курчап турган чөйрө, жаратылыштын түрдүү кубулуштары менен таанышышып, алардын кызыгуулары кеңейет.

Мисалы: Фигураларды салыштыруу, алардын тегиздикте жайгашуусу, кандайдыр бир касиеттери боюнча группалаштыруу, сүрөттөр, схемалар, чиймелер менен иштөө окуучулардын сүрөт, математика, эмгек сабактарында алган билимдерин жана машыгууларын бышыктайт.

Математика сабагында жомокторду пайдаланып маселелерди түздүрүү окуучулардын кыргыз тили жана окуу сабактарына болгон кызыгууларын арттырат (“Түлкү жана абышка” жомогунан пайдаланууга болот).

Ошондой эле биздин республикабыздын токойлору, жаныбарлар жана өсүмдүктөр дүйнөсү жөнүндө камтылган фильмдерди, презентацияларды көрсөтүү менен маселе – мисалдарды түздүрүп, группалык, жуптарда иштей турган өз алдынча иштерди уюштурууга болот.

Предметтер аралык байланышты ишке ашырууда окуучулардын ойлоосун өнүктүрүү үчүн математика, окуу, мекен таануу сабактарында компьютердик технологиянын каражаттарын, медиасабактарды колдонуу учурда актуалдуу экендигин танууга болбойт. Анткени мультимедиялык презентациялар аркылуу окуучуларда:

- көргөзмөлүү-аракет (предметтер менен болгон операцияларды аткаруу);
 - көрсөтмөлүү-образдуу (сөздөр, сандар менен болгон операцияларды аткаруу);
 - логикалык - абстракттуу (белгилер менен болгон операцияларда аткаруу)
- ойлоолору өнүгөт [1].

Окуу материалынын ачык жана көрсөтмөлүү түрдө берилиши окуучунун эмоционалдык каналдарына таасир этип, кабыл алуусу жана аны кайра иштеп чыгуусу бир канча жогорку деңгээлде болорун практика көрсөтүүдө. Компьютердик технологиялык каражаттарды окуу процессинде колдонуу окуучу гана эмес мугалим үчүн да жакшы маанай тартуулап, көрсөтмө куралдарды даярдоого кеткен убактысын кыскартып, жумушун жеңилдетет. Компьютерди математика сабагында туура пайдалануу:

1. окуучулардын чыгармачылык, изденүүчүлүк активдүүлүгүн жогорулатат;
2. сабактын мотивациясын бекемдөө менен көрсөтмөлүүлүктү камсыз кылат;
3. окуучуларга жекече жана дифференцирленген мамиле жасоого мүмкүнчүлүк түзөт;
4. берилген тема боюнча көнүгүүлөрдүн саны көбөйөт;
5. окуучулардын аткарган тапшырмаларынын жыйынтыгын компьютердин жардамында текшерүүгө болот [3].

Предметтер аралык байланышты ишке ашыруу жана окуучулардын кругозорун кеңейтүү максатында төмөнкү кызыктуу тапшырмаларды берүүгө болот.

1. "Үч бурчтуктар" оюну.

Тапшырма: сүрөттө канча үч бурчтук бар экендигин эсептегиле.

2. Тик бурчтуктун аянтын аныктоо.

Оюндун эрежеси.

Оюнга эки же үч команда катышат.

Экрандан проектордун жардамында ар түрдүү чоңдуктагы тик бурчтуктар көрсөтүлөт. Окуучулар көз божомолдору аркылуу алардын узунун жана туурасын аныктап, тиешелүү түрдө аянттарын эсептөөлөрү тийиш. Командалар эсептеген жоопторун алдын - ала берилген баракка жазышат.

Мугалим жазган барактарын чогултуп алып, окуучуларга туура жообун билдирет. Кимдин жооптору туура болсо ошол команда жеңүүчү болот.

3. "Сандар" оюну.

Окуучулар тегерек болуп турушат. Алып баруучу 1ден 30га чейинки сандардын ичинен 3 санын жана 3кө бөлүнө турган сандарды айтпастан калганын катары менен эсептөөнү буюрат. Ошол сандарга келгенде кол чаап коет. Ким адашып калса, ал оюндан чыга берет.

Жыйынтыктап айтсак, предметтер аралык байланышты ишке ашыруу менен окуучуларга математикадан алган билимдерин башка предметтерди окуп үйрөнүүгө колдонулушун көрсөтүүгө болот.

Адабияттар

1. Захарова Н.И. Внедрение информационных технологий в учебный процесс. – Журнал «Начальная школа» №1, 2008.

2. Колпакова Г.И. Межпредметные связи - одна из форм активизации учебно-воспитательного процесса //Начальная школа. -1989. -№10-11.- С. 29-31.

3. Кошмина И.В. Межпредметные связи в начальной школе. М.: Владос, 2003 - 144 с.

4. Махмутов М.И. Современный урок. Вопросы теории -М, 2002. - с. 37-40.

